

İLKOKULLARDA ÖĞRENCİ HİZMETLERİNDE ÇOCUĞUN YÜKSEK YARARININ GÖZETİLMESİNE YÖNELİK İLKOKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Pınar ARSLAN*

Öz

Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerine yönelik öğrenci hizmetlerine ilişkin düzenleme ve uygulamalarda çocuğun yüksek yararı ilkesine uygunluğun gözetilme durumunu belirlemektir. Nitel yöntemin kullanıldığı bu araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Ankara ilinde kamu ilkokullarında çalışan ve bu araştırmaya katılmaya gönüllü 18 ilkokul yöneticisi oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacının yarı yapılandırılmış olarak geliştirdiği görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşmeler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda ilkokul yöneticilerinin görüşlerine göre öğrencilerin okula kayıt işlemlerinin yapılması, başarılarının değerlendirilmesi ve güvenliğinin sağlanmasına ilişkin düzenleme ve uygulamalarda çocuğun yüksek yararının gözetilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Yöneticilerin düşüncelerine göre öğrencilerin devamının izlenmesi ve davranışların değerlendirilmesi ile sağlığının korunmasına ilişkin düzenleme ve uygulamalarda çocuğun yüksek yararı gözetilmektedir. İlkokul yöneticileri, öğrencilere rehberlik hizmetlerinin ve sosyal etkinliklerin sunulmasına ilişkin ilgili düzenleme ve uygulamalarda çocuğun yüksek yararının kısmen gözetildiğini belirtmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Çocuğun yüksek yararı, yönetici, ilkokul, öğrenci hizmetleri

THE OPINIONS OF ELEMANTARY SCHOOL ADMINISTRATORS IN RESPECT OF PAYING REGARD THE BEST INTEREST OF CHILD

Abstract

The aim of this research is to determine the state of paying regard to the compatibility of the regulations and practices related to the student-related services for elementary school students with the principle of the best interest of the child. The study group of the study, in which the qualitative method is used, consists of 18 volunteer school administrators holding office in public elementary schools during the 2016-2017 academic years in Ankara. Data have been collected by the researcher developed in a semi-structured way. The interviews were done with the administrators in the study group, and thereafter, the interview contents have been analyzed by the content analysis technique. Results of this research have revealed that, according to the elementary school administrators, the best interest of the child has not been respected in the

---

* Doktor, MEB, e posta: pinararslan44@hotmail.com

* Prof. Dr. Yasemin KEPENEKÇİ danışmanlığında tamamlanan “İlkokul Öğrencilerine Yönelik Öğrenci Hizmetleri Düzenleme ve Uygulamalarının Çocuğun Yüksek Yararı Bakımından Değerlendirilmesi” başlıklı doktora tezinin bir bölümü esas alınarak hazırlanmıştır.

regulations and practices with respect to the enrolment procedure, evaluations success and ensuring security of the students in elementary schools. In the opinions of the administrators, the best interest of child is respected in the regulations and practices concerning the supervision of the attendance, assessment of their behaviors and the protection of the students' health in elementary schools. Elementary school administrators stated that the best interest of the child has been partially respected regulations and practices in respect of providing the children counseling services and social activities

Key words: Best interest of the child, administrator, elementary school, student-related services.

GİRİŞ

Toplumların sosyo-kültürel gelişmesine, ekonomisine, örgütlenmesine ve toplum içindeki egemenlik koşullarına göre toplumdaki çocuk ilgisi farklılaşmıştır (İnan,1968:4). Bu kapsamda çocuk, her yaşta ve her durumda korunması gereken toplumsal bir varlık olmuştur. Bu nedenle çocuğun yüksek yararının dikkate alınması önem arz etmektedir. Çocuğun yüksek yararı kavramı “*çocuğun bedensel, zihinsel, duygusal, ahlaki, sosyo-kültürel, hukuksal ve ekonomik açıdan sağlıklı, özgür ve dengeli yetiştirilmesi amacıyla korunup kollanması*” anlamındadır. Çocuğun yararı ile diğer kişilerin yararlarının çatışması durumunda çocuğun yararına üstünlük tanınması gerekmektedir (Akyüz,2013:46).

Çocuğun yüksek yararı kavramı; çocuğun kısa vadeli dar ve bencil çıkarından ziyade uzun vadeli, geniş kapsamlı gelecekteki ve bulunduğu toplumsal çevre içerisindeki yararı kastedilmektedir. Barrie (2011) çocuğun yüksek yararına ilişkin olarak yaptığı çalışmada, neyin çocuğun tam olarak yüksek yararı olduğunun belirlenmesinde her olayın kendi şartlarına göre değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Mahkemelerde bu konuya ilişkin bazı kriterler koymaya çalışmıştır. Örneğin, 1966 tarihli olan Vandejl v. Vandejl kararında ekonomik, sosyal, dini ve ahlaki değerlendirmeler yer verilmiştir. Aynı kararda duygusal ihtiyaçlar ve hissi bağılıklar da belirtilmiştir.

Okulların, çocukların hayatlarında oldukça önemli olduğu ifade edilebilir. Çünkü çocukların hayatlarının önemli bir bölümü okullarda geçmektedir. Bu sebeple okulların, çocuğun yüksek yararının korunması ilkesi kapsamında ciddi bir öneme sahip olduğu ifade edilebilir. Aydın (2012:2-6) okulu, ortak bir

öğretimin planlı ve programlı bir şekilde uygun yaş grubundaki kişilere sunularak, onlara gerekli bilgi, beceri ve tutum kazandırılmaya çalışılan kurum veya bu işin yapıldığı yer olarak belirtmektedir. Gerek bir bütün olarak eğitim sistemi gerekse tek tek okullar yapılandırıldığında çocuk hakları temel alınmalı ve çocuğun yüksek yararının gözetilmesi gerekmektedir. Okullar şiddetten arınmış bir biçimde demokrasiyi ve hoşgörüyü temel alan ve öğrencilere yaşamlarını sorumlu yurttaşlar olarak sürdürebilecekleri yaşamsal becerileri geliştiren ortamlar sağlamalıdır. Böylelikle çocuklara değer veren, haklarını ve sorumluluklarını temel alan sağlıklı ve güvenli bir okul ortamı oluşacaktır (Akyüz, 2013:361). Okullarda, çocuklara haklarını öğretmenin en etkili yolu, onlara Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni tanıtmaktır. Sınıflarda, öğrencilerin, sözleşmeyi sınıfta okumaları ve tartışmaları sağlanmalıdır (Karaman Kepenekci, 2000:133).

Okullarda çocuğun okula kaydı ile başlayan ve mezun oluncaya kadar geçen süreçte öğrenciye yönelik olarak yaptığı hizmetlerde çocuğun yüksek yararını dikkate almalıdır. Okullarda çocuğun yararının gözetilmemesi sonucunda yaşanan olaylarda, ulusal ve uluslararası mahkemeler tarafından sorumlu kişilere, kurumlara ve hatta devletlere ağır yaptırımlar uygulanmaktadır. Bu yaptırımlar mağdur olan diğer öğrencilere ve ailelerine örnek teşkil etmektedir. Okullarda yaşanan bu olayların, çocuğun korunması ve yüksek yararının gözetilmesine yönelik düşüncenin gelişmesini ve etkin olmasını sağladığı ifade edilebilir. Örneğin, AİHM (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi) 10.4.2012 tarihli ve 19986/06 no.lu kararı şu şekildedir;

“2004 yılında yedi yaşındaki Atalay Kemaloğlu'nun okulu kar fırtınası sebebiyle normal çıkış saati gelmeden erken dağıtılmıştır. Atalay'ın, diğer günlerde binmiş olduğu belediyenin ücretsiz servisi o saatte gelmediğinden okuldan yaklaşık 4 km uzaklıkta olan evine yürüyerek gitmeye çalışmıştır. Atalay'ın cesedi sonraki gün bir nehir yatağında donmuş olarak bulunmuştur. Atalay'ın ailesi, çocuklarının yerel mercilerin ihmali sebebiyle hayatını kaybettiğini iddia ederek dava açmıştır. Türkiye'de iç hukuk yollarına başvurup herhangi bir sonuç alamayınca aile AİHM'e başvurmuştur. AİHM

kararında; Atalay'ın ölümünde Türkiye'deki resmi makamların gereken titizliği göstermediğini ve sorumlu kişiler hakkında işlem yapılmadığını belirterek, Türkiye'yi Atalay'ın ailesine 50.000 Euro ödemeye mahkûm etmiştir.”

Ulusal ve uluslararası alanyazın incelendiğinde, daha çok velayet ilişkisinde çocuğun yüksek yararının tartışıldığı görülmektedir. Örneğin, Taşkın 2006 tarihli “Velayette Çocuğun Yüksek Yararı İlkesi” araştırmasında özellikle boşanmada velayetin verilmesine ilişkin çocuğun kısa ve uzun vadede çıkarının gözetilmesinin önemine vurgu yapmıştır. Barrie (2011:126) çocuğun yüksek yararının en tepede olduğunu ve anne-babanın yararının üstünde tutulması gerektiğini ifade etmiştir. Buna benzer biçimde 1971 tarihli French v. French kararında da mahkeme çocuğun kendisini güvende hissetmesine, velayeti verilen ebeveynin uygunluğuna, olaya özgü değerlendirmelere ve çocuğun isteklerinin önem verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Öte yandan ulusal alanyazında, okullarda öğrenci hizmetleri ile ilgili düzenleme ve uygulamaların çocuğun yüksek yararı bakımından değerlendirilmesine ilişkin herhangi bir çalışmanın yapılmadığı anlaşılmıştır. Hayatlarının önemli bir bölümünü okulda geçiren çocukların, okulda buldukları zamanda yüksek yararlarının gözetilmesinin önemi gün geçtikçe daha da önem kazanmaktadır. Okullarda öğrencilerin yüksek yararının farklı boyutlarını ortaya koyan çalışmalarla, öğrenci hizmetlerinin uygulayıcısı konumunda olan yöneticilerin, öğretmenlerin ve toplumsal hayatın her alanında çocuktan sorumlu olanların verecekleri kararlarda ve gösterdikleri davranışlarda “*çocuğun yüksek yararı*”nı gözetme yönünde farkındalıklarının artırılacağı söylenebilir. Özellikle kişiliğin temellerinin atıldığı ilkokulda öğrenci hizmetlerinin sunumunda çocuğun yüksek yararının dikkate alınması büyük önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerine yönelik öğrenci hizmetlerine ilişkin düzenleme ve uygulamalarda çocuğun yüksek yararı ilkesine uygunluğun gözetilme durumunu ilkokul yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Ankara ili kamu ilkokullarında görev yapan ilkokul yöneticilerinin,
ilkokul öğrenci hizmetlerinin;

1. Öğrencilerin okula kayıt işlemlerinin yapılması,
2. Öğrencilerin devamının izlenmesi ve davranışlarının değerlendirilmesi,
3. Öğrencilerin başarısının değerlendirilmesi,
4. Öğrencilerin sağlığının korunması,
5. Öğrencilerin güvenliğinin sağlanması,
6. Öğrencilere rehberlik hizmetlerinin ve sosyal etkinliklerin sunulması, boyutlarındaki düzenlemeler ve uygulamalarda çocuğun yüksek yararına uygunluğun gözetilmesine yönelik görüşleri nelerdir?

1.Yöntem

İlkokullardaki öğrenci hizmetlerine yönelik düzenleme ve uygulamaların çocuğun yüksek yararına uygunluğunu ilkokul yöneticilerinin görüşleri ile betimlemeyi amaçlayan bu araştırma tarama modelindedir.

1.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Ankara ilinin merkez dokuz ilçesindeki kamu ilkokullarında görev yapan gönüllü 18 ilkokul yöneticisi oluşturmaktadır. Evrenin çeşitli boyutlarının temsil edilebilmesi amacıyla “maksimum çeşitlilik” ilkesi gözetilmiştir. Dolayısıyla her ilçenin bir müdür ve bir müdür yardımcısı ile görüşme yapılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme, belirli çeşitlilik yelpazesinden belli durumları seçer. Geniş çeşitlilik yelpazesi içerisindeki ortak örüntüleri araştırır (Glesne,2014:61). Benzer şekilde Yıldırım ve Şimşek’e göre (2011) maksimum çeşitlilik örnekleme, görelî şekilde küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabileceklerin çeşitliliğini maksimum seviyede yansıtabilmeyi amaçlayan bir örnekleme yöntemidir.

1.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri, Arslan (2016) tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış “İlkokullarda Öğrenci Hizmetleri ile İlgili Düzenleme ve Uygulamaların Çocuğun Yüksek Yararı İlkesine Uygunluğuna İlişkin Yönetici Görüşme Formu” ile toplanmıştır. Çalışma grubunda bulunan 18 ilkokul yöneticisi ile

görüşmeler yapılmış, görüşme dökümleri içerik analizi tekniği ile incelenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda ilkokul yöneticilerinin görüşlerini “uygun buluyorum”, “kısmen uygun buluyorum” veya “uygun bulmuyorum” şeklinde belirterek bu görüşlerini gerekçeleriyle açıklamaları istenmiştir.

Görüşmelerin güvenilirliğini hesaplamak amacıyla Miles ve Huberman’ın (1994) güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Görüşme dökümleri önce araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Daha sonra araştırmacı dışında, birbirinden bağımsız iki uzman tarafından da bu kodlamalar tekrarlanmıştır. Yapılan kodlamalar sonucunda güvenilirlik derecesi birinci uzmanla %85, ikinci uzmanla %83 bulunmuştur. Houten ve Hall’a göre (1983, 27 akt, Taşkın, 2014) %70’lik güvenilirlik derecesi yeterli sayılmaktadır. Bu araştırmada bu oranın üstüne çıktığı için analizlerin güvenilir biçimde yapıldığı düşüncesine ulaşılmıştır.

2. Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerinin, ilkokul öğrencilerine yönelik öğrenci hizmetlerine ilişkin düzenleme ve uygulamaların çocuğun yüksek yararı ilkesine uygunluğunun gözetilmesine yönelik görüşlerinin içerik analizi ile elde edilen bulgularına yer verilmiştir.

2.1. İlkokul Öğrencilerinin Okula Kayıt İşlemlerinin Yapılması Boyutuna Yönelik Görüşleri

İlkokul öğrencilerinin okula kayıt işlemlerinin yapılması boyutu ile ilgili düzenleme ve uygulamaların çocuğun yüksek yararına uygunluğun gözetilmesine yönelik yönetici görüşleri “uygun buluyorum”, “kısmen uygun buluyorum” ve “uygun bulmuyorum” alt kategorilerine ayrılarak frekans dağılımları Tablo1’de verilmiştir.

Tablo1.

İlkokul Öğrencilerinin Okula Kayıt İşlemlerinin Yapılması Boyutuna ilişkin Düzenleme ve Uygulamaların Çocuğun Yüksek Yararına Uygunluğuna Yönelik Yönetici Görüşlerinin Frekans Dağılımları

Kategori	Alt Kategoriler	f
İlkokul öğrencilerinin okula kayıt işlemlerinin yapılmasına ilişkin düzenleme ve uygulamalar	Uygun buluyorum	4
	Kısmen uygun buluyorum	2
	Uygun bulmuyorum	12
Toplam		18

Tablo1'den de anlaşılacağı üzere, araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerin çoğunluğu (f=12) öğrencilerin okula kayıt işlemlerinin yapılmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin okula kayıt işlemlerinin yapılmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaların çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını ifade eden ilkokul yönetici görüşlerinden birkaçı şöyledir:

60 ayını dolduran her öğrenciyi Eylül'ün 30'u itibarı ile ilkokul 1. sınıfa kaydını yapabiliyoruz. Ama 60 ve 66 ay arasındaki öğrencilerin 1. sınıfa başladıkları sene içerisinde sıkıntı yaşadıklarını gözlemliyoruz. Bununla alakalı öğretmenlerimizden çok fazla dönüt alıyoruz. Bu nedenle 60 ayın çok da öğrenci gelişimi açısından uygun olmadığı kanaatindeyiz. (Y2)

Kayıt ile ilgili olarak bir kere 60-66 ay arasındaki çocukların kaydında çok büyük problemler çektik biz. Bunun kaldırılması ile ilgilide ilk yürürlüğe girdiği zaman bir denek sınıfı yaptık. Saat 3.30 olduğu zaman çocukların uyuduğunu gözlemledik. Bunları raporlar halinde il, ilçe milli eğitim müdürlüklerine bildirdik. Herhalde başka yerlerden de bu gittiği için bunu 60-66 aylık zorunlu değil veli isteğine bağlı dediler. 66-72 ay arasına doktor raporu dediler. 72 aydan sonra çocukların kayıt olması esas olmalı. (Y7)

Yapılan araştırmalarda mevcut bulgulara benzer sonuçları görmek mümkündür. Şahin, Sak ve Tuncer'in (2013:1698) okul öncesi eğitim ile ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin ilkokula hazırlık sürecine yönelik görüşlerinin

karşılaştırılmasına ilişkin bir çalışma yapmışlardır. Çalışmaya, katılan öğretmenlere, ilkokulun hazırlık sürecini kolaylaştırmak ve daha etkili hale getirmek için önerileri sorulduğunda okul öncesi ve birinci sınıf öğretmenleri sırasıyla, ailenin okulla iş birliği içerisinde olması, okul öncesi ve ilkokulla ilgili bilgi sahibi olması, çocuğun okula karşı olumlu bakış açısı geliştirmesi, çocukla ilgilenilmesi ile çocuğu ödüllendirmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo1'den görüldüğü üzere, araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerden 4'ü öğrencilerin okula kayıt işlemlerinin yapılmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin okula kayıt işlemlerinin yapılmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulduklarını ifade eden ilkokul yönetici görüşlerinden ikisi aşağıda verilmiştir:

Kayıt ile ilgili bu maddeleri uygun buluyorum. 66 ay ve sonrası çocukların 1. sınıfa başlaması için uygun bir yaş. Artı veli kendi çocuğunu biliyor. Kendi karar vermezse bir uzmana götürüyor ve okula başlayıp başlamayacağına, bir engel var mı sorabiliyor. Bunun önünü de açmış. Daha öncesi 66, 67, 68 değil de daha küçük olanların dilekçe ile ertelenabiliyor. İlk sene sıkıntısını yaşadık biz bu uygulamanın yine onun sıkıntısını bu sene ortaokullarda 5. sınıflar yaşıyor. Çok kalabalık gruplar oluştu. Hem küçük yaşlar hem büyük yaşlar aynı dönemde kayıt oldu. Sonrasında veli daha bilinçlendi. Daha iyi uygulanıyor şimdi. Çocuğun yararına uygun diye düşünüyorum. Eskiden de 1 Ocak doğumlu ile 31 Aralık doğumlu olan aynı senenin çocukları bir sınıfa alınıyordu. Şimdi de Eylül'den Eylül'e gibi çok fark eden bir şey yok. Ama veliye erteleme şansı tanımış. (Y8)

Çocukların kayıt yapılan yaşı aslında değişmedi. Birkaç aylık bir farklılık var. Ama bu meclisteki veya siyaset arenasındaki tartışmaların çok ileri boyuta ulaşması nedeniyle bu tartışmalarda halk arasında yayıldığı için bu kadar üzerinde duruluyor. Bu tartışmalar yüzünden kayıtlarını bir yıl erteleyip 2. sınıfa giden çocukların yaşında olanlar 1. sınıfa da geliyor. Sadece 60-66 aylık çocukların bazı velileri ısrarla çocuklarını yazdırıyorlar. İşte bunlarda çocuklarına bakacak kimse olmadığı için bedava bakım için gönderiyorlar. (Y15)

2.2. İlkokul Öğrencilerinin Devamının İzlenmesi ve Davranışlarının Değerlendirilmesi Boyutuna Yönelik Görüşleri

İlkokul öğrencilerinin devamının izlenmesi ve davranışlarının değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamaların çocuğun yüksek yararına uygunluğuna yönelik ilkokul yönetici görüşleri “uygun buluyorum”, “kısmen uygun buluyorum” ve “uygun bulmuyorum” alt kategorilerine ayrılarak frekans dağılımları Tablo2’de sunulmuştur.

Tablo 2.

İlkokul Öğrencilerinin Devamının İzlenmesi ve Davranışlarının Değerlendirilmesi Boyutuna İlişkin Düzenleme ve Uygulamaların Çocuğun Yüksek Yararına Uygunluğuna Yönelik İlkokul Yönetici Görüşlerinin Frekans Dağılımları

Kategori	Alt Kategoriler	f
İlkokul öğrencilerin devamının izlenmesi ve davranışlarının değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamalar	Uygun buluyorum	11
	Kısmen uygun buluyorum	3
	Uygun bulmuyorum	4
Toplam		18

Tablo2’de anlaşılacağı üzere, araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerinin büyük bir bölümü (f=11) ilkokul öğrencilerinin devamının izlenmesi ve davranışların değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin devamının izlenmesi ve davranışlarının değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamaların çocuğun yüksek yararına uygun bulduklarını ifade eden ilkokul yönetici görüşlerinin ikisi şöyledir:

Genel olarak baktığımızda buralarda çocuklara ulaşıyor ve devam sağlanıyor. Çocukların yararı gözetiliyor. Ülkedeki zaten her geçen gün bilinçlenme seviyesi arttığı için bu konuda çok fazla çocuğun zarar gördüğünü düşünmüyorum. Çocukların büyük bir kısmına ulaşıyor. (Y1)

Okulumuzda devamsızlığın takibi e-okuldan yapılıyor. Zaten devamsız öğrencimiz pek yok. Sağlık problemi veya yer

değiştirme olmadığı sürece. Ama 2-3 tane yabancı (Suriyeli) öğrenci var. Onların devamsızlık problemi var. Onlar burada otururken kalkıp başka yere gidiyorlar. Haber vermiyorlar. Adres ve telefon bilgileri olmuyor. Bunlara ulaşmakta bayağı zorlanıyoruz. Onun dışında devamsız öğrencimiz yok. Burada Öğrenciler de veliler de bu konuda dikkatli. (Y4)

Tablo2'den anlaşılacağı üzere, araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerinden dördü (f=4) öğrencilerin devamının izlenmesi ve davranışların değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin devamının izlenmesi ve davranışların değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını belirten yönetici görüşlerinin birkaçı aşağıda verilmiştir:

Ortaokulda okuldan kaçma vs. gibi şeyler oluyor ama ilkokulda, bu gibi olaylar pek yaşanmıyor. Sadece ailevi problemler veya hukuki adli boyutta olan şeyler oluyor. Anne-baba ayrılıyor veya çocuğu alıp götürüyor. Annenin velayetinde olan çocuk babaya veriliyor. Baba kaydını buraya aldiramıyor. Biraz da bunun yasal, hukuki boyutunda sıkıntı var. Mahkeme kesin karar vermeli ki bu tür şeyler de ilkokullarda sıkıntı yaşanmasın. (Y6)

Özellikle ilkokulda ne davranışta ne de devamsızlıkta bir yaptırımımız yok. Yani eğitimini çocuğa vermeye çalışıyoruz. (Y16)

2.3.İlkokul Öğrencilerinin Başarılarının Değerlendirilmesi Boyutuna Yönelik Görüşleri

Öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesi boyutuna ilişkin düzenleme ve uygulamaların çocuğun yüksek yararına uygunluğuna yönelik ilkokul yönetici görüşleri “uygun buluyorum”, “kısmen uygun buluyorum” ile “uygun bulmuyorum” alt kategorilerine ayrılarak frekans dağılımları Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo3.

Öğrencilerin Başarılarının Değerlendirilmesi Boyutuna İlişkin Düzenleme ve Uygulamaların Çocuğun Yüksek Yararına Uygunluğuna Yönelik İlkokul Yönetici Görüşlerinin Frekans Dağılımları

Kategori	Alt Kategoriler	f
İlkokul öğrencilerinin başarılarının değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamalar	Uygun buluyorum	7
	Kısmen uygun buluyorum	3
	Uygun bulmuyorum	8
Toplam		18

Tablo 3'ten de anlaşılacağı üzere, araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerinin çoğunluğu (f=8) öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını ifade eden yönetici görüşlerinin birkaçı şöyledir:

Bizim kadememizdeki (ilkokul) öğrenciler başarılı gözüküyor. Ölçme değerlendirme sonuçları da onları gösteriyor. PISA sınavlarına baktığımız zaman üst kademeye çıkıldıkça öğrenci başarılarında düşüş yaşanıyor. Bilmiyorum kayıp nerde yaşanıyor ise bununla ilgili ciddi bir araştırma yapılması gerektiği kanaatindeyim. Ya öğrencilerimizi biz tam ölçmüyoruz. Ya da yapılan sınavlar bunu tam ölçmüyor. İkisinden birisi. (Y1)

Aslında hep akademik başarıya yöneliyoruz. Ama çocuklardaki bu başarı sadece akademik başarı olmamalı. Tiyatro, müzik, dramda çok başarılı çocuklarımız var. Ama biz onları göz ardı ediyoruz. Sosyal etkinlikler derslerimiz var ama onlar ne kadar yapılıyor. İçeriğine bakarsan çocuğa iyi alışkanlıklar, çevre vs. bilinci kazandırmak için özellikle 1,2,3 sınıflarda bunlara biraz daha yoğunluk verilmesi lazım ama bizim eğitim boyutu kâğıt üzerinde kalıyor. Bizim bence en büyük sıkıntımız bu bence (Y6)

Tablo 3'tengörülebileceği üzere, araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerden yedisi (f=7) öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulduklarını ifade eden yönetici görüşlerinin bazıları aşağıda sunulmuştur:

Bizde notla değerlendirme yok zaten ilk üç sınıfta. İyi, çok iyi,

geliştirilebilir. 4. Sınıfta notla değerlendirmeye geçiliyor ondada çok fazla sıkmadan çocukları değerlendirme yapıyor. Güzel. Başarıyı da olumlu etkiliyor tabi. (Y8)

Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde 1,2. ve 3.sınıflar için çok uygun. Sınavla değerlendirme yok. Çocuğun derste ki durumuna göre öğretmenler bir değerlendirme yapıyorlar. Bu da not şeklinde değil zaten. Geliştirilebilir, iyi, orta şeklinde. Zaten sınıfta kalma diye bir şey yok. Kalması gerekiyorsa da velinin izni ile ilkokul hayatı içerisinde çocuk bir kere kalabiliyor. Notla değerlendirmenin, sınıfta olmaması güzel bir şey. 4. Sınıfta asıl sınavlar başlıyor. Ortaokula hazırlık açısından da bu güzel bir şey. (Y16)

Tablo3'e bakıldığında, araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerinden üçü (f=3) öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına kısmen uygun bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına kısmen uygun bulduklarını ifade eden yönetici görüşlerinin birkaçı aşağıda sunulmuştur:

Başarının ölçülmesi esastır. Seviye guruplarının oluşturulması içinde aynı başarı ölçülmelidir. Ancak bu başarının değerlendirilmesi sadece ve sadece eğitimsel-öğretimsel anlamda değil çocukların kesinlikle bireysel becerileri, resim, müzik, spor diğer elişleri gibi becerileri muhakkak eğitime katılmalı. Son zamanlarda bununla ilgili yönetmelikler biraz değiştirildi. TEOG sınavlarında %35 katkı gibi ama bence yetersizdir. Tüm öğrenciler belli derslerin üzerinden puan almak yerine değişik yetenekleri ile değerlendirilmelidir. Sadece eğitimsel anlamda değerlendirilmemeli. (Y17)

Biliyorsunuz 1,2. ve 3. Sınıflarda sınav yok. Öğrenciyi tamamen gözlemleyerek değerlendiriyorsun. Buna katılıyorum. Sınav stresi olmadan çocuğu sınav stresine sokmadan değerlendirmenin çok doğru olduğunu düşünüyorum. Hatta 4. Sınıfta da sınavın olmaması daha mantıklı diye düşünüyorum. Çünkü tamamen sınava tabi tutulacaksa ilkokulda değil de ortaokulda olabilir. 4. Sınıflarda olmasa olabilir. (Y18)

2.4.İlkokul Öğrencilerinin Sağlığının Korunması Boyutuna Yönelik Görüşleri

Öğrencilerin sağlığının korunmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaların çocuğun yüksek yararına uygunluğuna yönelik yönetici görüşleri “uygun buluyorum”, “kısmen uygun buluyorum” ile “uygun bulmuyorum” alt kategorilerine ayrılarak frekans dağılımları Tablo4’ de belirtilmiştir.

Tablo4.

Öğrencilerin Sağlığının Korunması Boyutuna İlişkin Düzenleme ve Uygulamaların Çocuğun Yüksek Yararına Uygunluğuna Yönelik İlkokul Yönetici Görüşlerinin Frekans Dağılımları

Kategori	Alt Kategoriler	f
İlkokul Öğrencilerin sağlığının korunmasına yönelik düzenleme ve uygulamalar	Uygun buluyorum	8
	Kısmen uygun buluyorum	6
	Uygun bulmuyorum	4
Toplam		18

Tablo4’ten de anlaşılacağı üzere, araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerinin çoğunluğu(f=8) öğrencilerin sağlığının korunmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin sağlığının korunmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaların çocuğun yüksek yararına uygun bulduklarını ifade eden yönetici görüşlerinin birkaçı şu şekildedir:

Öğrencilere dağıtılan süt, kantindeki uygulamalar, kontroller vb. herhangi bir sorun yok. Bizim burada velilerde dikkat ediyor. Sağlık taraması da aile toplum merkezleri tarafından yapılıyor. Bu konuda sıkıntı çekmiyoruz. Sağlık ile ilgili uygulamaları ve düzenlemeleri uygun buluyorum. (Y4)

Sağlıkla ilgili temel düzeydeki yaralanmalara karşı basit düzeyde pamuk, oksijenli su var. Biraz daha ciddi boyutta ise hemen her mahallede eski adıyla sağlık ocağı var. Biz veliyi oraya yönlendiriyoruz. Biz şehir merkezinde sağlık ocaklarından faydalanıyoruz. İçme suyu deposunun

*temizliğini yılda iki kere yapıyoruz yönetmelikte olduğu gibi.
(Y13)*

Tablo 4'ten görüleceği üzere, araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerden altısı (f=6) öğrencilerin sağlığının korunmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına kısmen uygun bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin sağlığının korunmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına kısmen uygun bulduklarını ifade eden yönetici görüşlerinin bazıları aşağıda verilmiştir:

Sağlıkla ilgili zaten il sağlık müdürlüğünün standart aşı günleri var. Onlar yapıyor. Bu aşular çok önemli. Türkiye'de yapılan en iyi işlerden birisi diyebilirim. Fakat bizim sağlıkla ilgili düzenlemelerde kantinle ilgili sıkıntımız olabiliyor. Son gelen düzenlemelerle satışlar kısıtlandı. Çocukların ne yiyeceği belli değil. Kantinler bu konuda çok zayıf. Yani bunun standardı daha belirgin olmalı her şeyi yasaklamakla olmuyor. Çocuk o zaman dışarıdan getiriyor. Buradaki 1000 tane çocuğun çantasını her gün kontrol etmekte mümkün değil. (Y9)

Sağlıkla ilgili uygulamalarda genel olarak bir aksaklık yok. Ancak bazen temizlik konusunda aksayan yönler olabiliyor. Örneğin biz suyu kartla(parayla) aldığımız için su deposunu boşaltıp tekrar tekrar temizlemek sorun olabiliyor. Ancak işte senede 1 defa yapabiliyoruz. (Y18)

Tablo 4'e bakıldığında, araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerinden dördü (f=4) öğrencilerin sağlığının korunmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin sağlığının korunmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını ifade eden yönetici görüşlerinin birkaçı aşağıda sunulmuştur:

Okullardaki sağlık boyutu sıkıntılı, çünkü yani okulları işletme olarak görmeye başladılar. İşletme mantığında düşünölmeye başlandı. TKY, stratejik plan vs. getirildi. Tamam, getirin, güzel okulları işletme gibi bakıyorsunuz. Ürün, hizmet, vb. o zaman birçok yönden böyle bakın. Benim okulum resmi anlamda 44 sınıflı bir okul 1300 tane öğrencisi var ama 1 tane hemşire yok. Bir tane teknisyen yok. Bir tane kaloriferci dahi yok. Kadrolu bir tane hizmetlim yok. Şimdi bunların

olmadığı yerde çocuklara sağlıklı bir eğitimin verildiği kanaatinde değilim. Eğer okullara da bu yönü ile bakıyorsanız farklı şeyler geliştirmeniz lazım ve dönüp işletmelere bakın. İşletmeler ne yapıyor? Bugün yani Türkiye'deki büyük kuruluşların neleri var? Her birimin her yerde daha küçük yerleşim yerlerinde dahi teknik servisleri var. Okullar dada bunu yapın. (Y1)

Hocam sağlığın korunması ile ilgili olarak bir kere hizmetli kadrosunun yeterli olması lazım. Şimdi burada 3 katımız var 1 tane hizmetlimiz var. Devamlı suretle suların dezenfekte edilmesi lazım. Yine temizlik malzemelerinin verilmesi lazım. Biz kendimiz, velilerden aldığımız paralarla karşılıyoruz. En büyük sorunlardan birisi bu yani para toplayamıyoruz. Geçen yıl 3600 lira para toplamıştık 6000 lira deterjan parası vermiştik. (Y3)

2.5. İlkokul Öğrencilerinin Güvenliğinin Sağlanması Boyutuna Yönelik Görüşleri

Öğrencilerin güvenliğinin sağlanması boyutuna ilişkin düzenleme ve uygulamaların çocuğun yüksek yararına uygunluğuna yönelik ilkökul yönetici görüşleri “uygun buluyorum”, “kısmen uygun buluyorum” ile “uygun bulmuyorum” alt kategorilerine ayrılarak frekans dağılımları Tablo5'te gösterilmiştir.

Çizelge 5.

Öğrencilerin Güvenliğinin Sağlanması Boyutuna İlişkin Düzenleme ve Uygulamaların Çocuğun Yüksek Yararına Uygunluğuna Yönelik Yönetici Görüşlerinin Frekans Dağılımları

Kategori	Alt Kategoriler	f
İlkokul öğrencilerinin güvenliğinin sağlanmasına ilişkin düzenleme ve uygulamalar	Uygun buluyorum	3
	Kısmen uygun buluyorum	3
	Uygun bulmuyorum	12
Toplam		18

Tablo5'ten anlaşılacağı üzere, araştırmaya katılan ilkökul yöneticilerinin büyük çoğunluğu (f=12) öğrencilerin güvenliğinin sağlanmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin güvenliğinin sağlanmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını ifade eden yönetici görüşlerinin bazıları şöyledir:

Güvenliğin sağlanması ile ilgili okullarda son zamanlarda iş güvenliği kapsamında da birtakım şeyler anıldı ama bunlar çok da fazla yeterli değil. Kamera sistemi var okullarda giren çıkan izlemek için. Tabi kamera sistemini okullarda olması benim her an ona bakabileceğim anlamına gelmiyor. Bunu nasıl ki kamu binaların da güvenlik personeli oluyor. Oturuyor, bakıyor, izliyor gireni çıkan. Okullarda da bu şekilde olması lazım. (Y6)

Bizim okulumuzda güvenlik görevlisi yok. Maddi sıkıntılarımızdan dolayı yok. Veliden bize 1 lira katkı yok. Ancak İlçe Milli Eğitimden ne alabilirsem. O da tabi sürekli değil. Milli eğitimden ve bazı hayır kurumları ile iletişime geçerek aldıklarımızla öncelikli olarak toner, temizlik maddesi, vb. ihtiyaçlarımızı ancak karşılamaktayız. O nedenle güvenlik görevlisi ücretini karşılamamız mümkün değil. (Y12)

Tablo5'ten de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan ilkökul yöneticilerinden üçü (f=3) öğrencilerin güvenliğinin sağlanmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin güvenliğinin sağlanmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulduklarını ifade eden yönetici görüşlerinin birkaçı aşağıda verilmiştir:

Biz ilkökul olarak güvenlik tedbirlerini genelde biz idareciler, nöbetçi öğretmen ve öğrenciler karşılıyor. Şöyle ki sabah giriş-çıkışlarda ve öğlen giriş-çıkış saatlerinde okulda bir idareci bekletiyoruz. İçeriye herhangi bir veliyi almıyoruz. Velilerin hepsini tanımamız mümkün değil. Ve bu şekilde çocuklar dışarıya çıktıklarında ailelerini daha rahat buluyorlar. Ve yine ilkökulda olduğumuz için güvenlik sıkıntısı diğerleri gibi olmuyor. Lisedeki kız- erkek gönül ilişkilerinden dolayı çıkan sıkıntılar, kavgalar oluyor. Ama bizim okulumuzda ya da ilkökullarda diyelim böyle şeylere rastlanılmaz. Zaten ilkökulda 4. sınıfın sonuna kadar annesi kapıdan alıyor kapıya geri bırakıyor. Yani çocuğun başka bir yere gitme şansı neredeyse sıfırdır. Bununla ilgili çok sıkıntı yaşamıyoruz. (Y10)

Tablo5'e bakıldığında, araştırmaya katılan ilkökul yöneticilerinden üçü

(f=3) öğrencilerin güvenliğinin sağlanmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına kısmen uygun bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin güvenliğinin sağlanmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına kısmen uygun bulduklarını ifade eden yönetici görüşlerinin birkaçı aşağıda sunulmuştur:

Biz ilkokul olduğumuz ve çevresi çok sıkıntılı olmadığı için sıkıntı çekmiyoruz ama dıştan gelebilecek tehlikelere karşı bir güvenlik görevlisi olursa daha iyi olur. Bizim okulumuzda güvenlik görevlisi yok. Okul görevlisini koyuyoruz. Görevlide bu işi tam yapamıyor. (Y4)

Burası bir mahalle okulu. Genellikle anne babalar bırakıyor- alıyor. Genellikle çok sorun yaşanmıyor. Ama anne-babanın ayrı olduğu aileler çok sorun oluyor Çocuğun anne ve babadan habersiz alınmaması lazım. Bu durumda da rehber öğretmenlerimiz bu sorunları çözmeye çalışıyor. Yani güvenlik ile ilgili o tür sıkıntılarınız oluyor. Tabi güvenliğin olursa daha iyi olur. (Y5)

2.6. İlkokul Öğrencilerine Rehberlik Hizmetleri ve Sosyal Etkinliklerin Sunulması Boyutuna Yönelik Görüşleri

İlkokul öğrencilerine rehberlik hizmetlerinin ve sosyal etkinliklerin sunulması boyutuna ilişkin düzenleme ve uygulamaların çocuğun yüksek yararına uygunluğuna ilişkin ilkokul yönetici görüşleri “uygun buluyorum”, “kısmen uygun buluyorum” ile “uygun bulmuyorum” alt kategorilerine ayrılarak frekans dağılımları Tablo6’da sunulmuştur.

Tablo 6.

Öğrencilere Rehberlik Hizmetlerinin ve Sosyal Etkinliklerin Sunulması Boyutuna İlişkin Düzenleme ve Uygulamaların Çocuğun Yüksek Yararına Uygunluğuna Yönelik İlkokul Yönetici Görüşlerinin Frekans Dağılımları

Kategori	Alt Kategoriler	f
İlkokul Öğrencilerine rehberlik hizmetleri ve sosyal etkinliklerin sunulmasına ilişkin düzenleme ve uygulamalar	Uygun buluyorum	6
	Kısmen uygun buluyorum	7
	Uygun bulmuyorum	5
Toplam		18

Tablo 6'dan da anlaşılacağı üzere, araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerinin yedisi (f=7) öğrencilere rehberlik hizmetleri ve sosyal etkinliklerin sunulmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına kısmen uygun bulduklarını ifade etmişlerdir. İlkokul öğrencilerine yönelik rehberlik hizmetleri ve sosyal etkinliklerin sunulmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına kısmen uygun bulduklarını ifade eden ilkokul yönetici görüşlerinin bazıları şöyledir:

Rehberlik ve sosyal etkinlikler ile ilgili çalışmalar öğretmenlerimizin özverisi ile koşullar zorlanarak yapılıyor. Ama daha iyi çalışmalarda yapılabilir. Planlamalar yapılarak daha farklı çalışmalar da yapılabilir. Okulun tutumunun önemli olduğunu düşünüyorum. (Y2)

Rehberlik servislerinin durumu rehber öğretmenin tutumu ile alakalı. O öğretmen iyi bir diyalog kurarsa öğretmenle, öğretmen ve veli bir şekilde tatmin olabiliyor. Zaten diyalogu da iyi değilse rehberlik servisi çalışmıyor diye başlıyorlar. Evrakla ilgili tutulması gerekeni tutuyorlar ama asıl olan evrak değil yani. Yine bazen veliler, bazen de sınıf öğretmenleri çocuklarını rehberlik servisine yönlendirdikleri zaman şöyle bir şey içerisine giriyor. "çocuğum oraya gitti kesin bir çözüm alması lazım" öğretmenlerde "çocukla baş edemedim, gönderdim rehberlik servisine onlar halledecekler" benim bildiğim kadarı ile rehberlik servisi çözüm üretmek yerine çocuğa çözüm üretme noktasında çocuğa yardımcı olmayı amaçlıyor. Bu amaçla gönderiyorsanız yapılması gerekenler yapılıyor. Ama ben çocuğu gönderdim, çocuğun bütün davranışları değişmesi lazım düşüncesiyle gönderiyorsanız rehberlik servisine bu servisten istediğiniz çalışmayı alamıyorsunuz. (Y13)

Tablo 6'da görüldüğü üzere, araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerden altısı (f=6) öğrencilere rehberlik hizmetlerinin ve sosyal etkinliklerin sunulmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulduklarını ifade etmişlerdir. İlkokul öğrencilerine rehberlik hizmetlerinin ve sosyal etkinliklerin sunulmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulduklarını ifade eden ilkokul yönetici görüşlerinin birkaçı aşağıda verilmiştir:

Rehberlik hizmetleri ilkokullarda en kolay uygulanan hizmet diyebiliriz. Ortaokul, lisede biraz daha ergenlik olayı işin içine girdiği zaman rehber öğretmenler çok zorlanıyor ama burada veli ile de iş birliği yaptığımız zaman servis güzel işliyor. Bu boyuttaki uygulamalar çocuğun yararına uygun şekilde işlemektedir. (Y8)

Sosyal etkinliklerle ilgili bu düzenlemelere tamamen katılıyorum. Prosedürler de falan bir sıkıntı yaşanmıyor. Sadece biraz evrak işi var. (Y18)

Tablo 6'ya bakıldığında, araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerinden beşi (f=5) öğrencilere rehberlik hizmetlerinin ve sosyal etkinliklerin sunulmasına yönelik düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını belirtmişlerdir. İlkokul öğrencilerine rehberlik hizmetlerinin ve sosyal etkinliklerin sunulmasına yönelik düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını ifade eden yönetici görüşlerinin birkaçı aşağıda belirtilmiştir:

Öğrencilerimiz sportif faaliyetlere, yarışmalara katılıyor. Bu etkinlikler tam değerlendirilmiyor. Yeterince önem verilmiyor. Buda katılımı olumsuz etkiliyor. (Y4)

Okullarda çocuğun ilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirme konusunda sıkıntı var. Bunlar çok fazla yapılmıyor. Sosyal-kültürel etkinlik denildiği zaman genelde çocuğu hadi tiyatroya götürüeyim hadi pikniğe götürüeyim yani bu anlaşılıyor da aslında o değil. Çocuğun ilgi alanlarına göre resim, müzik, satranç veya daha farklı bir spor dalı da olabilir. Biz de yani ilkokullarda bu sosyal etkinliklerde çocuğun yetenekleri çok fazla değerlendirilmiyor Genelde şu oluyor. Öğretmen genelde sınıfında aynı çalışmayı tüm sınıfa yapıyor ama sınıf içerisinde birbirinden farklı çocuklar var. Kimi resim, kimi müzik, kimi sportif faaliyetlerde iyidir. Ama biz ne yapıyoruz. Tek bir kalıba koyuyoruz o da başarısız oluyor. Aynı sınıf içerisinde yapıldığı içinde pek verimli, sonuca yönelik bir şey olmuyor. Çocukların yararına çok katkısı olmuyor. Çocuk yetenekli ise de kalıyor. Köreliyor. (Y6)

SONUÇ

Araştırmanın sonuçlarına göre ilkokul yöneticilerinin çoğunluğu öğrencilerin okula kayıt işlemlerinin yapılmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları

çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını belirtmişlerdir öğrencilerin okula kayıt işlemlerinin yapılmasına ilişkin düzenleme ve uygulamalarda çocuğun yüksek yararının gözetilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Cerit, Akgün, Yıldız ve Soysal (2014) yapmış oldukları çalışmada yeni eğitim sisteminin (4+4+4) başlangıcında yaşanan sorunlara ilişkin okul yöneticileri ile öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda, en ciddi sorunun “okula başlama yaşının küçük olduğu” sonucuna ulaşmışlardır. Merter, Şekerci ve Bozkurt’un (2013) yapmış oldukları benzer bir çalışmada, araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük kısmı, 66 ve 72 aylık çocukların aynı eğitim programına göre öğrenim görmelerini, öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerinin aynı olmaması sebebiyle uygun bulmadıklarını belirtmişlerdir. Çocukların 72 ayını doldurmadan ve belli bir olgunluk seviyesine ulaşmadan ilkokula kayıt edilmesini önlemek üzere MEB Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nin 11. maddesinde okula kayıta öğrencinin yaşının ve hazırbulunuşluk düzeyinin dikkate alınmasını sağlayacak düzenlemeler yapılması gerektiği söylenebilir.

İlkokul yöneticilerine göre öğrencilerin devamının izlenmesi ve davranışlarının değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamalarda çocuğun yüksek yararı gözetilmektedir. Öğrencilerin davranışlarının değerlendirilmesine ilişkin çalışmalarda, öğrencilerin disiplin gibi konularda kendilerine sorumluluk verildiği zaman daha çok olumlu karşılık verdikleri belirlenmiştir. İngiliz Eğitim Danışma Merkezinin (*Advisory Centre for Education*) yürüttüğü araştırmaya göre, bireysel sorumluluğu ortaya çıkarmayı hedefleyen okul faaliyetleri, uygulamada olumlu sonuçlar vermektedir. Bu tür faaliyetlerle öğrencilerin davranışları gelişir, insan haklarını öğrenir ve okul yaşamına iyi yönde katkı sağlar (Fortin, 1998:148).

Çalışmaya katılan ilkokul yöneticilerinin çoğunluğu öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesine ilişkin düzenleme ve uygulamalarda çocuğun yüksek yararının gözetilmediği sonucuna ulaşılmıştır. İlkokul yöneticileri, öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesine ilişkin düzenlemelere öğrencilerin akademik

başarılarının yanında sanat, spor ve sosyal alanlardaki başarılarının da değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerinin çoğunluğu öğrencilerin sağlığının korunmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulduklarını belirtirlerken öğrencilerin güvenliğinin sağlanmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaları çocuğun yüksek yararına uygun bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Güvenliğin sağlanması ile ilgili olarak Geyin (2007) yapmış olduğu çalışmada, okul yöneticilerinin öğretmenlere kıyasla okuldaki güvenlik problemlerini daha az güvenlik önlemlerini daha yeterli düzeyde, okuldaki disiplini ve kişiler arası ilişkileri, fizikî yapı düzenlemeleri ile öğrencilere uygulanan rehberliği daha yeterli algıladıklarını belirtmiştir. Verdugo (1999) yapmış olduğu araştırmanın sonucunda okul güvenliğine yönelik elde edilen bazı bulgular şu şekilde sıralanabilir: Okulda yaşanan suç ve şiddet olayları okulun içinde bulunduğu çevrenin yansımasıdır. Okul büyüklüğü ile şiddet olaylarının sıklığı arasında doğru orantı vardır. Bu araştırmanın sonuçlarına benzer şekilde Özer (2006) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin, okul güvenliğine ilişkin algılarına yönelik olarak yapmış olduğu çalışmada, küçük okullarda bulunan öğrencilerin, okullarında güvenlik sorununun daha az yaşandığı görüşünde olduklarını ifade etmiştir. Bulgular gözden geçirildiğinde, öğrenci sayısının fazla olduğu okullarda güvenlik sorunlarının daha fazla yaşandığı bildirilmiştir. Yeni yapılacak okulların planlanmasında bu durumun göz önünde bulundurulması gerektiği ifade edilebilir.

Araştırmaya katılan ilkokul yöneticilerinin büyük bir bölümü öğrencilere rehberlik hizmetlerinin ve sosyal etkinliklerin sunulmasına ilişkin düzenleme ve uygulamaların çocuğun yüksek yararına kısmen uygun bulduklarını ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, ilkokul yöneticileri, öğrencilere rehberlik hizmetlerinin ve sosyal etkinliklerin sunulmasına ilişkin ilgili düzenleme ve uygulamalarda çocuğun yüksek yararının kısmen gözetildiğini belirtmişlerdir. Çınkır (2010) çalışmasında, okul müdürlerinin eğitim öğretim alanında karşılaştıkları en ciddi sorunun “sosyal ve kültürel etkinlikler için kaynak yetersizliği” olduğu sonucuna ulaştığını belirtmiştir. Bu bulguyu destekleyen başka bir çalışmada, okul müdürlerinin ders dışı çalışmalarla ilgili olarak en

fazla, “okulun fiziki altyapısının yetersizliği”, “kulüp çalışmalarının kâğıt üzerinde kalması” ve “beden eğitimi ve sosyal etkinlikler için uygun mekân bulunmaması” sorunlarını yaşadıklarını ifade etmiştir (Turan:2007). Aynı şekilde Gündoğdu, Karataş ve Nacar (2011) çalışmalarında okul müdürlerinin ders dışı etkinliklerin uygulanmasında “yeterli maddi desteğe sahip olmadıkları” ve “çevre imkânlarından yeterince yararlanamadıkları” sorunlarını yaşadıklarını ortaya koymuşlardır. Araştırmanın bulgularıyla paralel bir biçimde Bıyık (2014) çalışmasında, eğitim hizmetlerinden kaynaklanan sorunlar içerisinde okul yöneticilerinin, sosyal etkinlikler ve kulüp çalışmalarında amacına uygun olarak yerine getirilmemesi sorunu ile çok sık karşılaştıkları sonucuna ulaşmıştır. Sosyal etkinlikler için gerekli olan fiziki şartların çoğu okulda yetersiz olması ve maddi imkansızlıklar özellikle ilköğretim yöneticileri tarafından ifade edilmiştir. Sonuç olarak, ilköğretim fiziki altyapılarının yetersizliği ile maddi olanakların yetersizliği gibi nedenlerle okullarda sosyal etkinliklerin sunumunda çocuğun yüksek yararının gözetilmediği ifade edilebilir. İlkokullarda sanat, müzik, resim ve spor atölyelerinin kurulmasını ve öğrencilerin ilgi, yetenek ve becerileri doğrultusunda gelişimine uygun sosyal etkinliklere yönlendirilmesini sağlamak üzere MEB Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği ile MEB İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'ne hükümler konulmalıdır. Bu hükümlerin uygulanmasını sağlamak amacıyla mevcut okullara kaynak ayrılarak sosyal alanları genişletilmeli ve yeni yapılacak okullar ise çocukların oynayacakları, yaparak öğrenecekleri alanları olacak biçimde planlanmalıdır. Ayrıca apartman okullara ruhsat verilmesini engellemeye yönelik düzenlemeler getirilmesi gerektiği söylenebilir.

KAYNAKÇA

- AİHM, (2012). 19986/06 no.lu İlbeyi Kemaloğlu ve Meriye Kemaloğlu v. Türkiye Kararı. <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-110254/E.T.28.09.2016Akyüz>, E. (2013). Çocuk Hukuku. Ankara: Pegem Akademi.
- Aslan, G. (1994). İlkokul Öğrencilerinin Başarı ve Başarısızlıklarında Aile Faktörü. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. SBE.
- Aydın, İ. (2012). Alternatif Okullar. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Barrie, G.N. (2011). “The Best Interest of Child: Lessons From The First Decade Of The New Millennium”, Tydskrif Vir Die Suid-Afrikaanse Reg, 1, 126-137.
- Bıyık, E. (2014). İlkokul/Ortaokul Müdürlerinin Okul Yönetiminde Karşılaştıkları Yönelimsel Sorunların Belirlenmesi: Araklı İlçesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Cerit, Y., Akgün, N. Yıldız, K., ve Soysal, M.R. (2014). “Yeni Eğitim Sisteminin (4+4+4) Uygulanmasında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Bolu İl Örneği)”, Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 4 (1), 59-82.
- Çınkır, Ş. (2010). “İlköğretim Okulu Müdürlerinin Sorunları: Sorun Kaynakları ve Destek Stratejileri”, Elementary Education Online, 9 (3), 1027-1036.
- Fortin J. (1998). Children’s Rights And The Developing Law. London: Butterworths.
- Geyin, Ç. (2007). Genel Liselerde Okul Güvenliği Algılarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü İstanbul.
- Gündoğdu, C., Karataş, Ö. ve Nacar, E. (2011). “Ders Dışı Etkinliklerin Uygulamalarında Okul Müdürlerinin Sorunları”, e-Journal of New World Sciences Academy, 6 (1), 65-72.
- Glesne, C. (2014). *Nitel Araştırmaya Giriş*. (A. Ersoy, ve P. Yalçınoğlu, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- İnan, A. N. (1968). “Çocuk Hakları Beyannamesi İlkelerinin Türk Hukuk Sistemine Etkisi”, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(1), 201-219.
- Karaman Kepenekci, Y. (2000). İnsan Hakları Eğitimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Merter, F., Şekerci, H. ve Bozkurt, E. (2013). “Aynı Sınıfta Öğrenim Gören Altmış Altı ve Yetmiş iki Aylık Öğrencilerin Yaşadığı Sorunların Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”, XII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitim Sempozyumu. Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi. 23-25 Mayıs 2013. Aydın.
- Miles M. B., Huberman A. M. (1994). Qualitative Data Analysis, USA: Sage Publications.
- Özer, N., (2006). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algıları. Lisansüstü Bilim Uzmanlığı Tezi İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

- Şahin, İ.T., Sak, R., Tuncer, N. (2013). “Okul Öncesi ve Birinci Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretime Hazırlık Sürecine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması”, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri13(3) , 1691-1713.
- Taşkın, Ö.Ö. (2006). Velayette Çocuğun Yüksek Yararı. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Taşkın P. (2014). Ortaöğretim Okulları Öğrencilerine Yönelik Disiplin Düzenleme ve Uygulamalarının Çocukların Temel Hak ve Özgürlükleri Bağlamında Değerlendirilmesi. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Turan, H. (2007). Çankaya İlçesinde Görev Yapan İlköğretim Okul Müdürlerinin Yönetim İşlevlerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Sorun Çözme Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Verdugo. R. R.(1999). “Safe Schools: Theory, Data, and Practices”, Education and Urban Society, 31(3), 267-274.
- Yıldırım A., Şimşek H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.